

СКЛАДОВІ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЗОЛОТОВАЛЮТНИМИ РЕЗЕРВАМИ

Ірина Іванівна Д'яконова

Українська академія банківської справи НБУ

доцент, к.е.н.

Формування золотовалютних резервів є елементом зовнішньоекономічної та політичної діяльності держави (обмін внутрішніх активів на зовнішні, залучення коштів міжнародних фінансових організацій, урядів іноземних країн тощо). Використання золотовалютних резервів (найчастіше для здійснення валютних інтервенцій) є одним з інструментів грошово-кредитної політики центрального банку.

Важливе значення для законодавчого закріплення ролі Національного банку України в управлінні золотовалютними резервами мало ухвалення в 1999 році Закону України «Про Національний банк України», в якому Національний банк визначений уповноваженою державною установою, що здійснює управління золотовалютними резервами. Основною функцією Національного банку України, встановленою законом, є «...забезпечення стабільності грошової одиниці України» [1].

Динаміка обсягу золотовалютних резервів більшою мірою залежить від грошово-кредитної політики Національного банку України на кожному з етапів ринкової трансформації економіки України, ніж від власне управління золотовалютними резервами [2].

Учені-економісти з Міжнародного валютного фонду стверджують, що управління золотовалютними резервами, насамперед, зосереджене на зберіганні або інвестуванні коштів золотовалютних резервів. Інші валютні операції центрального банку, в тому числі здійснення валютних інтервенцій або розрахунково-касове обслуговування органів державного управління в іноземній валюті не входять до управління резервами [3].

Отже, специфіка управління золотовалютними резервами обумовлена різним призначенням золотовалютних резервів у країнах із розвинутою економікою та в країнах з економікою, що розвивається. До основних цілей управління золотовалютними резервами центрального банку належать збереження реальної вартості золотовалютних резервів, підтримання їх у високоліквідному стані, забезпечення узгодженості з операціями інших центральних банків.

Для збереження реальної вартості золотовалютних резервів необхідний постійний приріст їх номінального обсягу або отримання доходу від управління золотовалютними резервами.

Управління золотовалютними резервами центрального банку - це процес, на який впливають фактори внутрішнього та зовнішнього середовища, об'єднані прямими та зворотними зв'язками.

Незважаючи на специфічність управління золотовалютними резервами в цьому процесі можуть бути використані підходи та інструменти комерційного інвестиційного менеджменту, зокрема, інвестиційні еталони, які в процесі управління золотовалютними резервами є потужний засобом врегулювання «конфлікту інтересів», обмеження ризиків та оцінки ефективності управління золотовалютними резервами. Методологічні підходи до планування параметрів золотовалютних резервів полягають у знаходженні оптимальною, з урахуванням певних припущень, інвестиційного еталона золотовалютних резервів, що є еквівалентним визначенню інвестиційної стратегії центрального банку. Реалізація інвестиційної стратегії вимагає побудови ефективної ієрархічної організаційної структури, спрямованої на підвищення, прозорості процесу управління золотовалютними резервами та мінімізацію операційного ризику.

У процесі управління золотовалютними резервами особлива увага приділяється нормальному, функціонуванню ризик-менеджменту, у якому можуть бути застосовані підходи комерційних банків та інвестиційних фондів з певною адаптацією.

Література

1. Про Національний банк України: Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 р. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. - 1999.-Вип. 7. - С. 3-23.
2. Гребеник Н.І. Тенденції розвитку управління грошово-кредитним ринком в Україні за період 1991-1999 рр. // Банківська справа. — 1999. - № 6. - С. 22-28.
3. Sound Practices in the Management of Foreign Exchange Reserves. - Background Paper: Approved by International Monetary Fund. - Washington D.C, 2000.

Д'яконова, І.І. Складові сучасної системи формування та управління золотовалютними резервами [Текст] / І.І. Д'яконова // Розвиток фінансово-кредитної системи України: тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції (25-26 жовтня 2007 р.) . – Львів: ЛІБС, УАБС НБУ, 2007. – С. 15-17.